

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
Gorizia, Riva Piazzutta, 18 - tel. 3177
PODUREDNIŠTVO:
Trieste, Vicolo d. Rose, 7 - tel. 37603

Polletna naročnina L 1.000
Letna naročnina L 2.000
Letna inozemstvo L 3.000
Poštno čekovni račun: štev. 24/12410

Leto XVI. - Štev. 29 (802)

Gorica - četrtek 16. julija 1964 - Trst

Posamezna številka L 40

Proslava zgodovinske obletnice na Koroškem

Pomen prireditve - Sovražna akcija avstrijskih nacističnih krogov in prepoved policijskih oblasti - Popolen uspeh koroških Slovencev

Za nedeljo 12. julija je bila napovedana na Koroškem velika proslava 550 letnice zadnjega ustoličenja koroških vojvod na Gosposvetskem polju v slovenskem jeziku. Leta 1414 je namreč slovenski kmet svobodnjak zadnjič po starodavni navadi ustoličil koroškega vojvodo, Ernesta Železnega Habsburškega. Za to zgodovinsko proslavo je organizirala Koroška dijaška zveza v Celovcu, ki združuje slovenske katoliške srednješolce in visokošolce, vrsto prireditev, da bi tako dostojno počastila spomin na to edinstveno obliko državnega umeščanja v Evropi in podčrtala njen pomen za slovensko zgodovino. V ta namen so se za sodelovanje pri manifestaciji priglasi tudi goriški in tržaški Slovenci, saj je moral biti to tabor slovenske zamejske mladine.

Do zadnjega so vse priprave potekale v najlepšem redu. Ob koncu tedna pa so se oglasili v razglašeni akordih koroški nemški šovinisti in novi nacisti, zbrani v skupni organizaciji »Kärntner Heimatdienst« ter začeli svojo podlo in zločinsko gonjo proti nameravani proslavi pri vojvodskem kamnu na Gosposvetskem polju. Tu je bila namreč zamišljena komemoracija ustoličenja samega p. sv. maši v gosposvetski cerkvi. Nemški nacionalisti so zagnali krik in vik, češ da je koroška enotnost v nevarnosti in tolkli plat zvona za »rešitev domovine« pred slovensko »nevarnostjo« in »nesramnostjo«. Zato so sklicali svoje priistaže in napovedali lastno zborovanje pred knežjim kamnom ob istem času, kot ga je določila slovenska Koroška dijaška zveza. Izivalni nameni nacističnih hujšakačev so bili jasni. Avstrijska policija je zato nastopila vmes. Zastopniki KDZ so bili kljub temu pripravljeno vršiti svojo proslavo tudi istočasno z nemškimi »rodoljubi«, a policija ni tega dovolila. Nato so bili slovenski zastopniki pripravljeno odgoditi svojo proslavo, če isto storijo tudi Nemci. Ker ni bilo nikakega sporazuma, je avstrijska policija »salomonsko« prepovedala obe manifestaciji. Ni treba še posebej pripominjati, da so s tem nemški nacisti že dosegli delen uspeh, ko je bila Slovincem prepovedana prireditev!

V NEDELJO PRI GOSPE SVETI

V nedeljo zjutraj se je vršila v mogočni in starodavni stolnici pri Gospe Sveti sv. maša za udeležence zamejskega tabora, katere so se udeležili v zelo velikem številu koroški, goriški in tržaški slovenski študentje in izobraženci. Vse naokrog ob cerkvi in ob glavni cesti so stali avtomobili avstrijske policije, ter nekateri avtomobili avstrijskih in tujih tiskovnih agencij in radiotelevizije. Ob straneh so tudi stali mračni priistaže nemških nacističnih Heimatdienstov. Izgleda, da so nacionalisti vrgli tudi solzilno bombo na prostor pred gosposvetsko svetišče. Ti so že prejšnje dni trosili nesramne in za Slovence žaljive letake, pisali po cestah njih gesla, da je morala policija hitro brisati, hitro po maši pa so tudi na avtomobilih »junaško« razkazova-

li svoje umazane letake! Pri knežjem kamnu je bila zopet močna varnostna služba, ki ni dovolila niti ogleda posameznim turistom.

Ali lahko govorimo o nemškem nacionalizmu na pohodu? Vse izgleda, da so bili nedeljski poskusi napad na slovensko manjšino na Koroškem s strani nemških prenapetežev sicer organiziran, a izoliran pojav, ter da dobromiselnica avstrijska javnost ne odobrava podobnih dejanj. To lahko tolmačimo tudi iz ponedeljkovega komentarja celovškega radia v nemškem jeziku, ki pobija nezgodovinske »teze« Heimatdiensta in postavlja današnjo koroško stvarnost v evropski okvir.

SLAVNOSTNA AKADEMIJA V DELASKI ZBORNICI

Dopoldne se je vršila slovesna akademija v proslavo 550 letnice zadnjega ustoličenja na Gosposvetskem polju v slovenskem jeziku. Prireditev je organizirala KDZ iz Celovca, sodelovali pa so še člani Slovenskega katoliškega akademskega društva iz Gorice in Slovenskega kulturnega kluba iz Trsta. Program celotne prireditve je bil zelo široko zasnovan s pevskimi, dramskimi, folklornimi in glasbenimi točkami ter priložnostnimi govori. Koroška je imela seveda levji delež, in to zlasti s pevskim zborom Koroške dijaške zveze pod vodstvom dr. F. Cigana, ki je nastopal v mešani in moški zasedbi in je tudi izvajal glavno točko akademije, kantato »Ustoličenje« skladatelja F. Cigana za soli zbor in recitatorje. Skladba je res mogočno glasbeno delo, ki v zborovskih delih slovesno podčrta dejanje, ki ga izvajajo igralci. Odrski prizor prikazuje obred ustoličenja na Gosposvetskem polju, kjer zbrano ljudstvo (zbor) sprejme novega kneza Hotimira, ki ga nato kmet svobodnjak ob blagoslovu škofa Modesta ustoliči za karantanskega vojvodo.

Gorica se je predstavila z dramskim prizorom »Stara pravda«, ki so ga lepo izvajali člani SKADA in ki prikazuje tragičnost tolminškega punta z žrtvijo Ivana Gradnika in drugih puntarskih voditeljev. Predsednik SKADA Karel Brešan pa je v navdušenih besedah podal pozdrav Goriške.

Tržaški pozdrav je prinesla akad. Matejka Peterlinova. Sledila je točka tržaške folklorne skupine »Od morja smo doma«. Plesalci v narodnih nošah so posrečno podali nekaj značilnih folklornih plesov z našega Jadrana.

Nastopil je tudi koroški ansambel »Veseli študentje«, ki je zaigral več poskočnic in narodnih melodij.

Predvsem pa moramo spomniti na slavnostni govor, ki ga je imel predsednik KDZ Karel Smolle. Opiraje se na zgodovinska dejstva je govornik lepo prikazal pomen nedeljske proslave, ko se Slovenci spominjamo za vse nas izredno važnega dogodka. Obred ustoličenja sam nima primere v evropski zgodovini in je zato tudi prvi dokaz stare in prave domekracije in svobode pri Slovincih, ki je narod sam dal svojim knezom svobodno oblast v roke. Pravilno je govornik dejal, da proslava ne teži za kako poglobitvijo narod-

nostne mržnje na Koroškem, pač pa hoče prispevati k pomirjenju med obema tam živečima narodom. Najbolj pa je ta slavnostna prireditev pomembna za to, da dokazuje vitalno moč in voljo do dela slovenske koroške mladine, ki je porok, da hoče slovenska Koroška še nadaljevati tako in se razvijati v narodnostni enakopravnosti in svobodi.

Prireditev je zaključila mogočna Premrlova pesem »Dro, bratje«, ki jo je številno občinstvo poslušalo stoje.

Slovenska zamejska mladina, ki se je že v soboto večer zbrala v Šmihelu v Podjuni na prvo srečanje, je zaključila lepo uspel dan z družabnim večerom.

Našim mladim koroškim rojakom izrekamo vso pohvalo za njih pogum in vztrajnost, ki so ju pokazali ob teh dneh zamejskega srečanja na Koroškem. Delo ni bilo lahko, nasprotnikov veliko, a kljub temu je bil cilj slovenske koroške in sploh zamejske mladine dosežen: izkazalo se je, da so skrajneži osamljeni in da pravična stvar lahko zmaga. Upamo, da bodo tudi odgovorni krogi iz vsega tega znali potegniti primerne zaključke za nadaljnje zadržanje do slovenske manjšine, ki hoče ostati zvesta svojim izročilom tako ob Dravi in Zili kot ob Soči in Jadranu.

A. B.

Umril je Maurice Thorez

Preteklo nedeljo je nenadoma umrl Maurice Thorez, bivši tajnik francoske komunistične partije. Thorez je bil eden vodilnih komunistov v zadnjih 30 letih. Rojen leta 1900 je kot 12-leten deček šel delat v rudnike. Tam ga je zelo zadelo, ko je videl težek položaj, v katerem so takrat živeli rudarji. Priključil se je socialistični stranki in kot 20-leten fant postal eden njenih voditeljev. Ko so se prvi svetovni vojni francoski socialisti razcepili v komuniste in socialiste, se je pridružil prvim. Kmalu je v stranki napredoval in leta 1930 postal njen tajnik. Na tem mestu je ostal do letošnje pomladi, ko je na njegovo mesto stopil Waldeck Rochet, on sam pa je postal predsednik partije. V zadnjih letih je zelo bolehal in se je večkrat zdravil v Sovjetski zvezi.

Pokojni Thorez je spadal med izrazite staliniste. V Moskvi je užival zaupanje pokojnega Stalina in je bil član Kominforma. Stalinu je ostal zvest tudi potem, ko so ga v Moskvi obsodili. Šele zadnje čase je zavzel nekoliko bolj spravljivo stališče do nove linije sovjetske kom. partije. Med zadnjo vojno je bival v Rusiji in od tam vodil francosko kom. partijo. Po vojni se je vrnil domov in ostal še nadalje voditelj francoskih komunistov. Pod njegovim vodstvom je francoska KP postala najmočnejša kom. partija v zahodni Evropi.

Vladna kriza v Italiji

se naprej razpleta po normalni poti. Voditelji štirih sredinsko-levičarskih strank so se ves teden med seboj posvetovali in iskali skupen sporazum o vladnem programu. Vesti, ki prihajajo iz Rima, pravijo, da so se že v vseh glavnih točkah sporazumeli. Če bodo vodstva strank odobrile dogovore, utegnemo dobiti novo vlado prav v kratkem. Vendar je veliko vprašanje, ali bo vodstvo socialistov potrdilo sprejeti program.

POLITIČNI TEDEN

Castro ponuja premirje ZDA

Kubanski diktator Fidel Castro se je nepričakovano zavzel za pomirjenje z Združenimi državami. V intervjuju listu »New York Times« je predlagal, da bi Kuba in ZDA normalizirale medsebojne odnose ob naslednjih pogojih. Kubanska vlada je pripravljena storiti ta korak, če bi ZDA prenehale podpirati kubanske begunce. V zameno bi Havana prekinila pomoč revolucionarnim gibanjem v državi Latinske Amerike. Kuba bi tudi privolila v mednarodno nadzorstvo nad izpolnjevanjem medsebojno prevzetih obveznosti.

Washingtonska vlada je ponudbo zavrnila, češ da ni mogoča nobena normalizacija, dokler Kuba ne pretrga svojih tesnih odnosov s Sovjetsko zvezo ter ne ukine vsakršno podtalno rovarjenje v Latinski Ameriki. V amerškem odgovoru je tudi rečeno, da je kubanski voditelj hotel s svojo pobudo dati vtis o želji po spravi, da pa vlada ZDA ne verjame več besedam, ampak samo dejanjem.

Mnogi se sprašujejo, kaj je Castra napotilo, da se je nenadoma pokazal tako skromnega in spravljivega do ZDA, proti katerim je še do pred kratkim stresal grozilne izjave. Nekateri menijo, da gre samo za taktično-propagandistično potezo pred začetkom konference ameriških držav, ki se prične 21. julija v Washingtonu. Večina pa je mnenja, da ga je k temu prisilil obupen gospodarski položaj odnosno bojazen, da bi ga Sovjetska zveza znala igrati s sklenitvijo direktnega sporazuma z ZDA.

Nemško-francoska posvetovanja

Obisk francoskega predsednika De Gaulle v Bonnu ter politični razgovori z nemškim kanclerjem Erhardom so ponovno spravili v ospredje vprašanje evropskega združevanja. V zaključnem poročilu o teh razgovorih je rečeno, da bo bomska vlada to vprašanje proučevala s pariško po predhodnih posvetovanjih z ostalimi evropskimi vlada. To praktično pomeni, da general De Gaulle ni uspel pritegniti nemškega kanclerja k svojemu evropskemu načrtu, po katerem naj bi se evropsko združevanje začelo pri Franciji in Nemčiji. Ostale države bi se enostavno priključevale uniji teh dveh držav.

Razumljivo je, da taka zamisel Evrope nasprotuje dosedanjemu integracionističnemu procesu v okviru šestere držav SET-a. Poleg tega Zahodna Nemčija ne more pri tem mimo dejstva, da je za obrambo Evrope še potrebna Amerika, katero bi pa Francija rada izrnila iz Evrope.

SZ in Francija ter nastopi OZN

Med napovedanim obiskom v Franciji in Moskvi bo generalni tajnik OZN U Thant skušal pripraviti obe državi do tega, da bi plačali svoj delež stroškov, ki so nastali z akcijo modrih čelad v Kongu. SZ in Francija doslej nista priznali svojih obveznosti, češ da gre za akcije, ki jih je odobrila Generalna skupščina in ne Varnostni svet, ki je po njunem mnenju edini pristojen za takšne ukrepe.

Ce obe državi ne bosta poravnali svojih obveznosti, jima OZN lahko odvzame glasovalno pravico. SZ dolguje okoli 50 milijonov dolarjev, Francija pa 16 milijonov.

Furceva priredila sprejem za ljubljansko Opero

Minister za kulturo Sovjetske zveze Jekaterina Furceva je priredila dne 13. t. m. popoldne v kongresni dvorani v Kremlju velik sprejem na čast članov ljubljanske Opere, ki so z večerajšnjo predstavo »Ekvinočija«, katere se je udeležili tudi predsednik ministrskega sveta Nikita Hruščov, končali svoje uspešno gostovanje v glavnem mestu Sovjetske zveze. Med sprejemom, katerega so se udeležili visoki funkcionarji sovjetske vlade, zastopniki javnega in kulturnega življenja Moskve, številni ugledni sovjetski glasbeniki in glasbeni kritiki in solisti, se je Furceva zelo pohvalno izrazila o solistih, zboru in or-

kestru ljubljanske Opere in obljubila, da bo pri ponovnem gostovanju ljubljanskih umetnikov dana na razpolago velika dvorana kongresnega dvorca, ki lahko sprejme 6000 gledalcev. Premier Hruščov je namreč na predstavi povabil člane ljubljanske Opere na ponovno gostovanje v Sovjetsko zvezo.

Turki in Grki se izkrcujejo na Cipru

Zastopstvo ZN na Cipru je javno priznalo, da so se v zadnjih tednih izkrcale na Cipru tako turške kot grške čete, da s tem ojačijo svoje dosedanje sile na otoku. Zdi se, da se je izkrcalo nekaj sto turških vojakov in približno tri tisoč grških. S tem se je ciprska kriza še bolj zaostрила, saj vojaki gotovo niso šli na Ciper zaradi turizma. Ako se ne bodo nekoliko ohladile vroče glave ciprskih voditeljev, zlasti škofa Makariosa, utegne postati Ciper vzrok za oborožen spopad med Turčijo in Grčijo. Komu bi bilo to v prid? Prag gotovo ne enim ne drugim.

Aretacije v Alžiriji

Ben Bella je prišel navzkriž z vsemi nekdanjimi voditelji alžirskega osvobodilnega boja. Ti odhajajo drug za drugim v izgnanstvo ali pa v zapor. Tako je dal aretirati polkovnika Chabanija, dalje Ferhata Faresa, predsednikačasne alžirske vlade; Ben Khider, njegov sojetnik v Franciji, je pa šel v izgnanstvo. Pa še razni drugi najvidnejši možje iz časov osvobodilne borbe so padli v nemilost pri Ben Belli. Vsi ti obtožujejo sedanjega voditelja Alžirije, da je vpeljal oseben režim in postal diktator. Zato so mu napovedali oster boj, ker želijo bolj svobodoljubno alžirsko republiko. To je gotovo, da v Alžiriji ni še pravega miru in da je Ben Bella res precejšen samodržec.

Nesreče pasjih dni

V naravi nimamo še pasjih dni, ker so zadnje nevihte precej ohladile ozračje. Toda nesreče se vrstijo kot v pasjih dnevih.

V Franciji so zabeležili dve težki nesreči. Prva se je zgodila v Alпах na gori Aiguille Vert, pri Mont Blancu. Skupina smučarjev je šla na goro na vezhanje; vsi so bili člani smučarske šole v Chaminxu. Malo pod vrhom se je utrgal ogromen plaz snega in vse pokopal pod seboj. Reševalci so potegnili iz mase snega 14 trupel. Med žrtvami je bivši svetovni smučarski prvak Charles Bezon.

Druga huda nesreča se je pa zgodila med dirko po Franciji (tour de France). Pri mestu Bergerac so ob cesti čakali številni gledavci, da pozdravijo kolono dirkačev, ki je imela voziti tam mimo. Pa privozi po cesti bencinska cisterna, ki jo je vozil neki orožnik. Na nekem ovinku je zaradi prevelike brzine zdrla se ceste naravnost v gledavce in se prevrnila v jarek. Pod seboj je pokopala tudi 12 oseb, med njimi nekaj otrok, še več oseb pa je bilo ranjenih.

V Indiji sta nastali dve eksploziji v dveh tovarnah umetnih ognjev. Mrtvih je bilo 24 oseb, več kot sto ranjenih.

V Grčiji se je zgodila svojevrstna nesreča. V neki vasi je žena vdova povabila štirideset dan po smrti moža vse znance in prijatelje na večerjo, kot je v tistih krajih navada po smrti kakega pokojnika. Prišlo je kakih 200 oseb, skoro vsi vaščani. Pri večerji je gostom postregla z neke vrste polento, ki jo je prej potrosila s sladkorjem. Toda po pomoti je namesto sladkorja vzela neki hudo strupen prašek zoper mrčes. Vsi, ki so jedli zastrupljeno polento, so čez čas začutili neznosno bolečine v trebuhu in začeli umirati kot muhe. Prvi dan je umrlo že 28 oseb, več kot sto pa so odpeljali v bolnišnico. Praktično je bila prizadeta cela vas, ki šteje kakih 300 oseb. Vdova sama pa je ostala zdrava, ker ni pokušila polente.

Tako je navadno s kuharicami: za druge kuhajo, zase pa ne.

Z BOLNIKI V LURD Zlate, srebrne in nove maše

V nedeljo je odpotovalo veliko romanje slovenskih ljudi v Lurd. Med njimi so mnogi naši sorodniki, znanci, prijatelji. Oni tam v Lurdu mislijo in molijo za nas, kot upamo, mi pa smo tudi z njimi v zvezi vsaj v duhu in z željami. Zato se nam je zdelo primerno v tem tednu, ko je toliko naših bravcev v Lurdu, v resnici ali v duhu, objaviti nekaj odlomkov iz poročila dr. Angela Kosmača, ki je leta 1961 potoval v Lurd z bolniki z romanjem, ki ga je organizirala UNITALSI. To naj bo v tolažbo vsem tistim, ki niso mogli v Lurd. (Ured.)

* * *

Kdo organizira romanja bolnikov v Lurdu?

V Italiji obstaja že dobrih 50 let posebno združenje, ki skrbi za prevoz bolnikov v Lurd. Imenuje se UNITALSI. Zgodovina tega združenja je dokaj zanimiva. Nekega mrtvoudnega bolnika, Giovanni Costantini, so prijatelji l. 1903 skoraj prisilili, da je šel v Lurd. Pred Lurdu votlino pa je mož hotel svetu pokazati, da je Lurd ena sama komedija. Pod blazinjo je namreč hranil samokres, da bi si z njim v določenem trenutku vzel življenje. Toda prav tam pred votlino ga je srečala milost. Izročil je samokres prisotnemu škofu ter se spravil z Bogom. Zdravja na telesu v Lurdu sicer ni zadobil, vendar se je vrnil v Rim notranje prenovljen in povsem vdan v božjo voljo. Svoje skromno imetje je pred smrtjo namenil v to svrhu, da bi še drugi bolniki okusili blagoslov lurske Gospe. Iz tega se je pozneje razvila mogočna unija, ki ima svoj glavni sedež v Rimu, odseke in pododseke pa po vseh cerkvenih pokrajinah in škofijah. Unitalsi organizira vsako leto do 35 romanj bolnikov v Lurd, več romanj pa tudi v Loreto in v druga Marijina svetišča. Poleg tega se trudi za duhovni napredek svojih članov, zlasti bolniškega osebja in bolnikov, za katere prireja duhovne vaje, ure čiščenja in podobno. Tržaški odsek UNITALSI so ustanovili l. 1930. Duša vsega prizadevanja sta od vsega začetka tržaška zakonca dr. Marijan in Marija Ivančič.

Kakšen pomen naj bi imela taka romanja bolnikov v Lurdu?

Lurd je brez dvoma za vsakega kristjana veliko doživetje. Nadnaravno ozračje, ki veje od masabjelske votline, mora prevzeti in ogreti še tako ledeno srce. V še večji meri čutijo to božjo bližino v tem Marijinem mestu bolniki, ki se morda za svoje zdravje že leta borijo z Bogom in ljudmi. Najbrž se malokje na svetu tako veliko molji kakor prav v Lurdu. Molitev ima t. kaj prednost povsod, kar nedvomno bolnika dviga in tolaži. Poleg tega sreča bolnik pri vsakem koraku druge sotrpine, ki svoje življenje in trpljenje darujejo Bogu, kar mu da razmišljati o nadnaravnih vrednostih svojega trpljenja. Saj se mnogi bolniki prav v Lurdu navdušijo za apostolat trpljenja ter postanejo doma pravi apostoli, potem ko so pred lursko votlino razumeli, kako vzvišeno sredstvo imajo v rokah s svojim trpljenjem za svoje osebno posvečenje ter za zveličanje duš in blagoslov sv. Cerkve. Tako se zgodi, da bolniki, čeprav po veliki večini ne dobijo v Lurdu telesnega zdravlja, dobijo nasprotno izrednih milosti, ko Marija vlija novega balzama v njih rane, da trpljenje s krščansko vdanostjo prenašajo ter so vredni biti pridruženi Kristusovi oredni žrtvi na križu. Močno vpliva na bolnikovo srce zlasti požrtvovalna in nesebična ljubezen bolniškega osebja, ki se sklanja neprestano nad njim, da mu lajša trpljenje, ter mu izkazuje usluge iz gole ljubezni do Boga, ki se v bolniku skriva.

Ali ste v Lurdu doživeli kakšno novo čudežno ozdravljenje?

O čudežih je bolj težko govoriti. Saj je znano, kako je sv. Cerkev previdna in natančna v tem stvareh ter se šele po več letih in dolgem procesu izjavi, da gre za pravo čudežno ozdravljenje. Poleg tega je tudi zdravniški urad v Lurdu, do katerega imajo dostop vsi zdravniški sveta, do skrajnosti strog in natančen. Tako n. pr. sprejema zdravniški odbor svoje sklepe enoglasno. Zadoštuje, da je en sam glas naproti, pa je vsa zadeva za vse čase spravljena v arhiv. Prav tako romajo takoj v koš vsa ozdravljenja, ki bi imela kakršnokoli živčno podlago ali se dopuščata vsaj sum za podobno razlago. V letošnjem maju, n. pr., se je zbral širši zdravniški odbor, da ponovno preišče položaj desetih bolnikov, ki so nenadno ozdraveli v zadnjih letih. Zanimivo, da so od teh desetih slučajev le enega sprejeli, da ga v prihodnjem letu predložijo Mednarodnemu zdravniškemu odboru. Gre za slučaj g. Simone Rams, ki je l. 1959 ozdravela od raka na stegenici (karcinoma). Še bolj stroga je Cerkev, kateri gre končno zad-

nja beseda, če ozdravljenje, ki so ga zdravnik soglasno priznal kot znanstveno nerazumljivo, prihaja res od Boga. Če vse to upoštevamo, se bomo le malo čudili, če slišimo, da je bilo v Lurdu priznanih do danes po sv. Cerkvi le 59 čudežnih ozdravljenj. Sicer pa od l. 1862 do l. 1907, to se pravi skozi 45 let, ni bilo sploh nikakih cerkvenih preiskav glede podobnih ozdravljenj. Povod za to je dal šele papež Pij X. ob priliki 50-letnice lurskih prikazovanj, l. 1908. Po papeževi smrti se je spet vse vrnilo na staro pot in se cerkveni procesi o lurskih ozdravljenjih niso več vršili vse do l. 1946. Torej bolj kot o čudežnih lahko govorimo o nenavadnih, milostnih ozdravljenjih, katerih je brez vsakega dvoma veliko več. Na podlagi zanesljivih listin je razvidno, da je bilo od l. 1858 do l. 1913 kar 4.310 znanstveno nerazložljivih slučajev nenadnih ozdravljenj. Arhiv zdravniškega urada v Lurdu ima registriranih od l. 1888 do l. 1954 več kot 3.000 takih slučajev. Med našim bivanjem v Lurdu se je veliko govorilo predvsem o dveh takih ozdravljenjih. Dve bolnici iz Orana v Alžiriji sta nenadoma ozdraveli: ena od sklepane paralize, druga od vodenice. Vendar se bo lahko čez leta kaj več zvedelo o tem, čeprav so nekateri iz našega romanja bili neposredne priče teh ozdravljenj.

Vendar, če so že redki taki vidni zunanji čudeži, so v Lurdu vse bolj številni notranji, duhovni čudeži, ko mnogi pridejo spet do vere ali se jim ta poveča in okrepi. Naj navedem samo en slučaj. V kupeju mi je sedel nasproti zdravnik srednjih let, ki se je prvič peljal v Lurd. Nič ni skrival svoje skeptičnosti do vsega, kar bo tam videl in doživel. Priznal je tudi, da svojih verskih dolžnosti ne opravlja več redno že nekaj let. Menda ga je na pot spravila neke vrste profesionalna radovednost, morda tudi zato, ker je z istim vlakom romalo v Lurd tudi več njegovih pacientov iz bolnišnice. Prve dni v Lurdu res ni kazal posebnega navdušenja ter se ni niti udeležil popoldanske procesije, pri kateri imajo zdravniki častno mesto za Najsvetejšim tudi pri blagoslovu bolnikov. Končno ga je le prevzelo. Pristopil je celo k zakramentom. Nazaj grede je izjavil, da se vrača domov kot nov človek ter se misli še naprej udeleževati lurskih romanj. Na vprašanje, kaj je nanj napravilo najbolj močan vtis, je odgovoril: nesebično in požrtvovalno delo dam-bolničark okrog bolnikov ter lurska voda.

Kaj pa ste delali vse te dni v Lurdu?

V Lurdu ni nikoli dolgčas, zlasti za bolnike ne. Vstajali so ob 6.h zjutraj. Ob 7.h je bila zanje sveta maša pri votlini

prikazovanj. Navadno so kar tja prinesli tudi malico, da so po želji ostali še dalje na tem svetem kraju ali čakali na svojo vrsto na kopanje v lurski vodi. Kosilo jih je potem čakalo ob 11.h v Azilu, to se pravi spet v bolnišnici. Po kratkem popoldanskem oddihu se je spet začel prevoz bolnikov na posebnih vozičkih k votlini oziroma h kopeli ali k drugim lurskim znamenitostim. Ob 4.h se je pa začelo zbiranje in urejanje bolnikov na trgu pred baziliko sv. rožnega venca za slovesno procesijo z Najsvetejšim in blagoslovom bolnikov. Večerja je bila potem ob 6.h. Nato so se kmalu odpravljali na počitek, ker je mnoge taka razgibanost dneva v Lurdu že močno utrudila. Samo nekateri laže bolni so smeli prisostvovati tudi nočni procesiji z lučkami (au flambeaux). Ostalim smo enkrat pripravili podobno procesijo ob petju lurske himne kar po bolniških sobanah. Sv. mašo so bolniki imeli enkrat tudi v novi podzemski baziliki Pija X. Bilo je menda prisotnih okrog 5.000 bolnikov različnih narodnosti. Molili so v štirih jezikih. To je bilo v okviru tridnevne francoske katoliške delavce, ko so bili vsi bolniki povabljeni, da darujejo sv. obhajilo in svoje trpljenje za duhovni preporod delavskega razreda.

Omenil si lursko kopel. Kaj pa so te kopeli v Lurdu?

Nekoliko naprej od votline, ob reki Gave, je kakih 100 m. dolg prostor. Tukaj je v hribu vzdignjena podolgovata stavba, ki ima 4 velika vrata. Ze zjutraj zgodaj se tukaj gnete dolga vrsta mož in žena, ki čakajo, da se lahko skopljejo v vodi. Prednost imajo kajpak bolniki, ki jih pripeljejo na vozičkih. Za njimi pridejo na vrsto tudi zdravi. Skozi dvojna vrata vstopajo moški, skozi dvojna ženske. Ko prideš notri, zagledaš dolg hodnik, kjer prav tako čakajo drugi svojo vrsto in vsi glasno molijo sv. rožni venec. Iz hodnika stopiš skozi zaveso v prostor, kjer se slečeš. Dva bolničarja, oziroma bolničarki, te zagrnejo v neke vrste brisačo, v katero so bili zaviti že drugi pred tabo ter te do vratu spustijo v vodo, potem ko si z njimi v svojem jeziku zmolil primerno molitev k Materi božji. Voda je ledeno mrzla, da te zajame v začetku kar neprijeten občutek. A ko si spet iz vode, si skoraj že suh, da se lahko mirno oblečeš. Večina lurskih čudežnih ozdravljenj se je zgodilo prav tukaj. Sicer je voda sama dokaj čudežen pokaj. Iz preprostega vrelca priteče vsak dan 122.000 l. vode. Po ves dan pogrezajo vanjo bolnike z vsakovrstnimi boleznimi in ranami na sebi, vendar še ni bilo do danes slučajev okuženja ali prehlada.

Iz življenja Cerkve

Zakaj obsojamo knjigo »Vikar«?

Nadškof v Cambrai v Franciji msgr. Guerry je objavil razpravo z naslovom: Zakaj obsojamo knjigo »Vikar«? Potem ko je analiziral besedilo Hochuthovega dela, piše nadškof med drugim:

Mi ne očitamo avtorju, da je ponese na oder osebo papeža Pija XII. Papež sam je že vstopil v zgodovino. Nepristranska in resnična zgodovina bo pokazala, kakšna so bila dela in vpliv tega velikega papeža v najbolj tragičnih okoliščinah modernih časov. Se manj očitamo avtorju, da je sprožil problem papeževstva stališča do strahotne drame, ki jo je sprožila Hitlerjeva norost in norost njegovega nacističnega režima. Prav tako ne kritiziramo avtorja glede literarne zamisli in učinkovite zgradbe njegovega dela. Obsojamo pa, poudarja odločno nadškof, lažno in potvorno prikazovanje o stališču papeža Pija XII. do nacističnih zločinov. Prav to dela avtorja krivega, ko z ničemer ne omenja dejanj, spisov in govorov svetega očeta v tisti viharni dobi. Hkrati s procesom, ki ga avtor krivično pričinja proti osebi vrhovnega poveljarja katoliške Cerkve in ki predstavlja žalitev katoliške vere in navezanosti katolicizma na papeža, obsojamo z vso odločnostjo tudi skrito namero, naprtiti odgovornost za preganjanje Judov na vodjo katoliške Cerkve. Nadškof iz Cambraija zaključuje svojo razpravo s trditvijo, da bo delo Vikar, zaradi reakcij, ki jih je vzbudilo, imelo tri pozitivne rezultate: 1. pospeševalo bo težnje po boljšem poznanju in ocenitvi v resnici prerokskega poslanstva papežev Pija XI. in Pija XII., ki sta bila nerazvečljivo povezana v pogumni in jasnovidni obsodbi nacizma; 2. privedlo bo do tega, da bo mogoče odkriti doslej ne dovolj poznane vidike značaja pok. papeža Pija

XII., in tretjič: pripomoglo bo, da se bodo vsi resnični sinovi katoliške Cerkve bolj kot kdaj koli doslej tesno združili okrog vrhovnega poveljarja katoliške Cerkve, papeža, in jim napravilo spomin na pokojnega papeža Pija XII. Še bolj drag. Proti njemu se potvarjavec resnice toliko bolj zaganjajo, kolikor bolj je on zaslužil s svojim naukom in s svojo akcijo, da bi ga uvrstili med največje služabnike in dobrotnike človeštva.

Novomašniki v Jugoslaviji

Glas koncila iz Zagreba poroča, da je bilo za praznik sv. Petra v Jugoslaviji 78 novomašnikov in sicer v Zagrebu 24, v Djakovem 17, v Ljubljani 12, v Zadru 10, v Mariboru 8 in v Novi Gorici 7. V tem številu niso vsi novomašniki, ker imajo nekatere škofije v Jugoslaviji mašniška posvečenja ob drugih prilikah.

Poziv za privatne šole

Katoliški škofje indijske države Kerala so izdali poziv na državne oblasti v korist zakonitih zahtev po plačah za profesorje privatnih šol, ki jih je tam 40.000. Tudi Manchesterški škof msgr. Primeau je v pastirskem pismu povabil 145.000 katolicov, naj aktivno prispevajo za katoliški pouk.

Avstrijska Karitas za skopljanske otroke

Te dni so odprli v Skoplju novo otroško bolnico, ki jo je zgradila avstrijska Karitas, da pomaga prebivalstvu macedonske prestolnice, ki jo je lansko leto zadel potres. Otvoriti klinike so prisostvovali avstrijski poslanik v Beogradu, predstavnik jugoslovanskih oblasti, katoliške in pravoslavne cerkve.

Nova maša v Oblici

O novi maši v Oblici, v Slovenski Benečiji, smo že omenili zadnjič. Danes lahko kaj več povemo o tem izrednem dogodku za to beneško vas.

Novomašnik g. Rino Markič je prvi novomašnik v Oblici po 58 letih. Zato so vaščani še z večjim veseljem počastili novega delavca v vinogradu Gospodovem, saj kar je redko, je še bolj dragoceno. Ze 14 dni prej so obliški zvonovi vsak večer naznanjali veseli dogodek in vse dni je bil zvonik okrašen s stotinami lučk. Na sv. Petra in Pavla dan je g. novomašnik dopel v vas v spremstvu dolge kolone avtomobilov. Vozil se je skozi več slavolokov, med njimi je bil najlepši tisti v Oblici, kjer so ga sprejeli vaščani in pozdravila domači župnik g. Zupančič in zastopnik KA. Topiči so streljali, zvonovi pritrkavali, zastave vihrale, ko je novomašnik v spremstvu šel v cerkev. Tu so ga še enkrat pozdravili otroci in mu izročili darove: novomašni križ in dragocen kelih. V cerkvi so novomašnika pozdravili števverjanski pevci z vedno lepo »Novomašnik bod' pozdravljen«. Ta zbor je tudi pel pri novi maši. Ves potek novomašne slovesnosti so registrirali in bo registracijo g. novomašnik poslal svojem v tujini.

Glas o novi maši v Oblici gre po vsej Benečiji. Kaj takega pa še ne! pravijo ljudje. Ko pišejo svojem po svetu, so v zadregi, kje naj začno in kaj naj bolj poudarijo, ko je bilo vse tako lepo.

Ob koncu poveljmo, da je za duhovno pripravno poskrbel s tridnevno g. Mario Lavrenčič iz Stoblanka, g. Kračina iz Sentlenarta pa je pripravil posebno brošuro o novomašniku v Oblici. Vsem gre najlepša zahvala za tako veliko in lepo doživetje!

Nova maša v Črnem vrhu

V nedeljo, 12. julija je imel v izredno lepo okrašen župni cerkvi novo mašo naš rojak g. Silvo Čuk iz Lomov. Slovesnost je privabila od blizu in od daleč duhovnike in vernike, da je bila obnovljena in povečana cerkev premajhna. Črni vrh je dal od priključitve sem že štiri novomašnike jugoslovanskemu delu goriške nadškofije. Hvala Bogu, da so še kje med našim ljudstvom novomašniki in tudi, da naš ljudje s takim veseljem sprejemajo in s tako radodarnostjo odhajajo svoje rojake nove duhovnike. Bog daj, da bi jih tudi naše duhovnije posnemale in nam kmalu dale kaj duhovniškega naraščaja.

Srebrna maša v Vrtojbi

V nedeljo, 5. julija je vrtojbenki župnik g. Bernardin Godnič obhajal svoj srebrnomašniški jubilej. Kljub deževnemu vremenu se je zvečer, ob 6. uri zbralo mnogo faranov v lepo prenovljeni cerkvi, ki je veliko delo g. jubilaranta v dolgih 17 letih njegovega pastirovanja v župniji Srca Jezusovega. Mogočni zbor, ki je pel latinško mašo je povzdignil slovesnost do vrhunca. Kdor se po dolgih letih zopet vrne v Vrtojbo, najde cerkev res lepo preslikano in preurejeno za službo božjo v modernih časih. G. jubilarantu za njegovo delo za čast hiše božje in blagor duš iskreno čestitamo in mu želimo obilo božjega blagoslova za bodočnost.

Nova maša v Biljah

Preteklo nedeljo je imel novo mašo v svoji rojstni vasi g. Ivan Mozetič iz znane delavske družine. Kljub temu, da je bila nova maša tudi v bližnjih Črničah, je prihitelo na slavlje vse polno ljudi iz okoliških vasi. Domača župna cerkev, lepo preslikana, je bila vsa ozaljšana s cvetjem. Slovo od doma, kjer so se zbrali številni svatje, je bilo zelo ganljivo, ko sta oče in mati na pragu blagoslovlja svojega sina duhovnika. V cerkvi je sprejel svojega rojaka pevski zbor z veličastno »Novomašnik bod' pozdravljen«. Pridigal je g. župnik iz Sentviške gore Angel Batič. Novomašno slavlje se je nato nadaljevalo na novomašnikovem domu v veselju, petju in zdravnicah.

Zlata maša č. g. Josipa Kocjana v Kopru

Preteklo nedeljo je bila v Kopru nenavadna slovesnost. Castiti g. Josip Kocjan je daroval slovesno sveto mašo ob zlatem 50 letnem jubileju. Stolica v Kopru je bila nabito polna ljudstva. Med vernim narodom smo opazili mnogo ljudi iz krajev, kjer je služil jubilarant. Po cerkvi se je slišalo tiho ihtenje in marsikatera solza je orosila oko, ko je zlatomašnik krenil iz zakristije s spremstvom č. g. Boža Milanoviča, rektorja bogoslovja iz Pazina, č. g. prošta koperskega Leopolda Jurca in ostalimi sobraty, med igranjem slavnostne koračnice s kora pred lepo okra-

šen oltar. Pričela je sv. maša ob veliki asistenci. Raz kora so bučale orgle in ob polnem kora so pevci pričeli z izvajanjem. Med službo božjo je zlatomašnika nagovoril č. g. prošt v daljšem govoru, kjer je orisal vse njegove vrline in vso njegovo dolgo življenjsko pot, ki jo je prehodil v svojem službovanju.

Skromnega in narodu vsega predanega so se pozneje spomnili tudi ostali govorniki v svojih govorih. Ker je slavljenec po rodu iz Bazovice, ga je pozdravil tudi vaški učitelj in mu želel še dolgo življenje. Slavljenec je doma iz Bazovice šte. 166, pri hiši pravijo po domače pri Kraševih. Na domu še živi brat Marjan, sestra pa živi z zlatomašnikom. Takoj po novi maši je bil nastavljen v Lovrani, pozneje dolgo dobo v Preloki in še v drugih istrskih vaseh, saj pravijo, da je Istro prehodil od konca do kraja. Mož je okusil vso težo preganjanja in zapostavljanja, vso težo ponižanih in razžaljenih in ob 50 letnem jubileju obuja spomine svojega tako razgibanega življenja.

V bazoviški cerkvi, v svoji domači vasi pa bo daroval slovesno sv. mašo dne 26. julija za vaški praznik.

Zlatomašniku č. g. Josipu Kocjanu želimo iz srca še dolgo vrsto let tihega pokoja v zdravju in življenjski svežosti med svojimi ljudmi.

Bazovec

Nove sv. maše v črniškem dekanatu

Letos je Bog poklical v svojo stalno službo lepo število junaških fantov-bogoslovcev. Da so se v praznovanju vrstili, so si izbrali večinoma prve juljske nedelje in so si kot sosedje lepo pomagali.

V OSEKU je maševal kot prvi č. g. Anton Gleščič dne 5. julija. Slavnostno razpoloženje je zajelo vso oseško župnijo, ko je spremljala mladega novomašnika prvič k oltarju. Prenovljena in okinčana župna cerkev, veliko duhovnikov in bogoslovcev, nešteto krščanskega ljudstva iz domače župnije in sosednjih krajev se je zgrnilo okrog novomašnika med slovesnim pritrkovanjem zvonov vse fare in podružnic. Nagovorov ob cerkvenih vratih in novomašniške pridige bivšega župnika, sedanjega ravnatelja malega semenišča, bi bilo predolgo opisovati. Bil je res dan, ki ga je pripravil Gospod svojemu mlademu služabniku.

V CRNICAH je pa naslednjo nedeljo, dne 12. julija, bila nova sv. maša č. g. Janka Krkoč iz Malovš ob še večji udeležbi sobratov in vsega ljudstva, ker so pač Črniče večja župnija in je farna cerkev sv. Vida, dasi velika, postala pretesna za verno ljudstvo. Slavnostni govornik v cerkvi mu je bil č. g. župnik iz Kranja na Gorenjskem. Kinča v cerkvi tudi izredno okusnega in bogatega ni manjkalo, petje v cerkvi je bilo izredno lepo. Edina grenka kaplja v tem lepem dnevu pa je bila, da je ta dan manjkalo g. dekana, ki je bil par tednov prej pokopan v Črničah.

Pretrajljiv trenutek je ob koncu svete maše bil, ko sta oba novomašnika, črniški in oseški, razprostila svoje roke nad polno cerkvijo in istočasno podelila vernikom svoj blagoslov.

Med slavnostnim obedom nas je presenetilo petje dveh zamorcev iz afriške Rodezije, ki sta v svojem jeziku zapela eno svojih lepih pesmi. Razumeli jih seveda nismo, a iz melodije bi človek sodil, da je bila pesem črnske mamic, ki jo poje svojemu ljubemu otročiču. Pevca sta člana katoliških družin, ki sta v Ljubljani v šolah.

Umril je msgr. Giuseppe Dagri

V nedeljo popoldne se je vršil pogreb na naglo minulega msgr. Dagri-ja. Smrt je prišla naglo in nepričakovano, saj je imel pokojni komaj 58 let.

Msgr. Giuseppe Dagri je bil blag in vzoren duhovnik, vnet častnikar. Rodil se je v Izoli, kjer je bil tudi dolgo časa kot župnik. Široko je bilo njegovo delovno polje: kanonik pri Sv. Justu, duhovni vodja v tržaškem semenišču, škofijski delegat za Katoliško akcijo, od 1958. dalje odgovorni urednik tednika »Vita Nuova«, leta 1962 je bil imenovan za vodjo vikarija. Ta služba ga je postavila večkrat v stik z raznimi duhovniki; do vseh je pokazal svojo prijaznost in razumevnost.

Tržaška škofija je tako spet zgubila odličnega in svetega duhovnika. Čutili je tako vedno bolj pomanjkanje duhovnikov.

Bog naj da pokojnim duhovnikom večno plačilo, obenem pa naj vzbudi novih duhovniških poklicev, ki naj bodo delali v božjem vinogradu.

Sartrove »Umazane roke«

V LUČI KRŠČANSKE MORALE

Pričujoči članek je tretji, ki ga v našem listu posvečamo Sartru, temu najbolj znanemu sodobnemu francoskemu dramatik. V prvem članku smo ocenili Paula Sartra in njegovo eksistencialistično filozofijo (4. 6.). V naslednjem smo podali kratko vsebino njegove drame Umazane roke (9. 7.). V pričujočem članku pa sledi nekaj misli o tej drami in njenih moralnih naukih. Vse tri članke je napisal naš katoliški izobraževalec. (Ured.)

* * *

Morala brez religije

Ce hočemo razumeti dramo »Umazane roke«, moramo upoštevati Sartrov ateizem, Sartrovo brezboštvo. Brez Boga pa ni npravnosti, ni morale. Morala je moralni red. Morala so moralna dejanja, ki morajo odgovarjati moralnemu redu, to je moralnim zakonom. Naglašamo pa: moralni zakoni so večni, splošni, nespremenljivi. Zato mora biti tudi temelj moralnih zakonov nespremenljiv, to je Bog, ki je vir vse resnice in moralne dobrote. Brez Boga so moralna načela brez temelja. Brez Boga ni morale. Sartrova ateistična, brezbožna morala ni morala, je nemorala.

Sartrova morala v njegovih izjavah in v »Umazanih rokah«

Sartrova morala ni morala, je nemorala. To izhaja iz vseh njegovih del, posebno pa iz njegovih dram, tako tudi iz drame

»Umazane roke« in tudi iz njegovih osebnih izjav.

Dne 4. marca 1964 je Paolo Caruso imel razgovor s Sartrom. V tem intervjuju je Sartre izjavil, da se morala ravna po zahtevah prakse, po časovnih okoliščinah. Moralna načela niso torej nespremenljiva, absolutna, ampak relativna. Kakor se menjajo okoliščine, razmere, tako se menja morala. Ni objektivnega moralnega zakona. So razmere, ki n. pr. zahtevajo, da lažeš. Sartre pravi dobesedno v omenjenem intervjuju (O. c. str. 147): »Ko Hoederer pravi: "Nisem jo (namreč laž) jaz izmisli, in se je bom poslužil, če bo potrebno", mu dajem popolnoma prav. Nikdar ni bilo politične situacije, v kateri ne bi bila absolutno potrebna vsaj laž z opustitvijo.« Sartre nadalje izjavlja, da ne misli, »da se more radikalno zanikati potreba zlagati se v danih okoliščinah« (O. c. str. 147). Torej »v danih okoliščinah« je dovoljeno se lagati. To je Sartrova dinamična, elastična morala.

V tej morali vlada tudi načelo: cilj posvečuje sredstvo. Hoederer pravi: »Vsa sredstva so dobra, samo da so učinkovita.« (O. c. str. 105.)

Hoedererju je čistost ideja fakirov in menihov. Sam priznava, da ima »umazane roke«. »Do lakta. Zarinil sem jih v govno

in kri« (O. c. str. 106). Seveda po tej moralni, ki se neprestano spreminja po okoliščinah, je dovoljen, opravičen tudi političen zločin. Sartre sam pravi v omenjenem intervjuju (O. c. str. 139), da je Hoederer »pozitivni (t. j. resnični) heroj«, ko pravi: »Nimam nič proti političnemu zločinu. Vršil se vedno, ko to zahtevajo okoliščine.« Zopet morala, ki jo usmerjajo »okoliščine«. Sartre jasno izjavlja v intervjuju (O. c. str. 144): »Io m'incarno in Hoederer.« (Utelesen sem v Hoedererju.) Sartre se torej jasno identificira, istoveti s Hoedererjevimi načeli. Sartre priznava v intervjuju, da je komunistični »sopotnik« (compagno di strada), toda »kritični sopotnik« (compagnodi strada critico). Vendar kljub tej »kritiki« vztraja v svoji morali »prakse«, po kateri je vse dovoljeno, kar zahteva »praksa«, in ta »praksa« zahteva tudi laž, zahteva vsa sredstva, samo da so učinkovita, zahteva tudi politični zločin. Čistost srca je v tej »praksi« ideja (načelo) fakirov in menihov, kakor pravi Hoederer (O. c. str. 106).

Sartrova morala je komunistična morala

Ta morala se mora ravnati po »duhu partije«, temu vrhovnemu načelu komunistične morale. Krščanska morala je komunistu buržujška morala, morala gospodujočega razreda, ki hoče s to moralo zasužnjiti ljudske mase. Komunistična morala hoče ustvariti »novega človeka«. Umetnost, tudi drama, mora učiti z lepoto in »pozitivnimi heroji« visoki moralni ideal komunizma. Po marksistih med moralo in religijo ni nobene zveze. Morala lahko obstaja brez religije. Zato je treba moralo osvoboditi verskih usedlin, verskih plasti. Samo materialistična, komunistična morala je »znanstvena, revolucionarna, progresivna«. Vrhovno načelo komunistične morale je po Leninu, da mora služiti komunizmu. Na to načelo se vztrajno sklicuje sovjetski komunizem. Družina, prijateljstvo, ljubezen, ideali in vse težnje, vse aspiracije se morajo ravnati po komunizmu. To je »komunistični humanizem«, ali kot mu pravijo v Sloveniji »socialistični humanizem«.

Glavna krepost komunizma je »borba za graditev komunizma«. Vse, kar nasprotuje komunistični morali, so »preživeli nazori preteklosti«. Največja zapreka za graditev komunizma je religija, vera.

Komunistično moralo je v bistvu zajel Bertold Brecht v svoji pesmi, ki jo je objavila italijanska komunistična revija »Rinascita« (št. 1., 1960). Ta pesem, pravi ista revija, je »med najvišjimi prispevki za zgraditev komunistične etike in se glasi v italijanskem prevodu:

»Chi combatte per il comunismo deve saper combattere e non combattere, dire la verità e non dirla, rendere un servizio e rifiutarlo, tener una promessa e non tenerla, esporsi al pericolo ed evitarlo, farsi riconoscere e nascondersi. Chi combatte per il comunismo di tutte le virtù ne ha una sola: quella di combattere per il comunismo.«

(Kdor se bori za komunizem, mora znati boriti se in se ne boriti, govoriti resnico in jo zamočlati, izvršiti neko uslugo in jo odbiti, dati se spoznati in se skriti. Kdor se bori za komunizem, od vseh kreposti ima eno samo: to je boriti se za komunizem).

Kratko povedano: Vsako zločinsko de-

Uzakonjene slovenske ljudske šole

Za objavo predsednikovega dekreta je bil napravljen nov korak naprej v dokončni ureditvi slovenskega šolstva v Italiji. Zagotovljene so nam tako ljudske šole povsod tam, kjer so delovale preteklo leto. Manjka samo ena na Goriškem in sicer v Mirniku, kjer so do pred nekaj leti imeli tudi slovensko šolo, a so jo pozneje ukinitili, češ da ni otrok. Odslej bo treba skrbeti, da se še kak drugi šol ne bo zgodilo kaj podobnega. Pri tem imajo veliko nalogo tudi naši učitelji, ki naj skrbijo, da bodo v resnici šolniki predani svojemu poklicu in ne samo uradniki, ki delajo za plačo. Če bomo imeli dobre in vestne učitelje, ki bodo z njimi starši zadovoljni, bodo prav gotovo vedno rajši pošiljali otroke v slovensko kakor pa v kako drugo šolo.

* * *

V Uradnem listu z dne 7. julija je objavljen dekret predsednika republike št. 478 z dne 15. marca o ustanovitvi osnovnih šol s slovenskim učnim jezikom na tržaškem področju in v goriški pokrajini. S tem so juridično priznane vse slovenske osnovne šole, ki že delujejo od konca vojne. S prejšnjimi dekreti predsednika republike so bile priznane tudi višje slovenske srednje šole v Trstu in Gorici (učiteljske in klasična gimnazija - licej v Gorici, klasična gimnazija - licej, znanstveni licej, učiteljske in trgovska akademija v Trstu).

Dekret predsednika republike o ustanovitvi slovenskih osnovnih šol se glasi:

»Predsednik republike, na podlagi zakona z dne 19. julija 1961 št. 1012, ki ureja šolske ustanove v goriški pokrajini in na tržaškem področju: po predlogu ministra za javno vzgojo, sporazumno z zakladnim ministrom:

odloča

Clen 1. — V goriški pokrajini so ustanovljene osnovne šole s slovenskim učnim jezikom, v goriški občini: Gorica; ulica Croce, ulica Randaccio, Štandreež, Podgora, Pevma, St. Maver; v občini Steverjan: Steverjan, Valerišče, Jazbine; v občini Krmin: Plešivo; v občini Dolenje: Skrljevo; v občini Doberdob: Doberdob, Jamlje, janje, tudi uničenje celih narodov, je dovoljeno, če služi ciljem komunizma.

Ta komunistična morala je tudi Sartrova morala. Jasno je izražena v »Umazanih rokah«. Brecht je ni mogel jasneje, bolj jedrnato, bolj zgoščeno povedati.

Da je Sartrova morala v kričeem nasprotju s katoliško moralo, je jasno. Vidi se, kako ateizem zanika Boga, vodi do nemorale, do nemoralnega nihilizma, ne pa do prave, svobodne osebnosti.

Jasno je, da je bila Cerkev prisiljena Sartrovo moralo obsoditi. Dne 6. 11. 1948 je postavila vse Sartrove spise na »Index«, v seznam prepovedanih knjig. Posebno ne more in ne sme Cerkev dovoliti, da ateisti Sartre infiltrira, vtihotaplja s svojimi gledališnimi proizvodi strup nemorale v najširše sloje gledalcev.

Zato ne moremo nikakor odobravati, da je Slovensko gledališče v Trstu sprejelo v svoj repertoar Sartrove »Umazane roke«. Naša narodna manjšina bo v borbi za svoj obstoj zmogala samo, če bo svoje življenje uravnavala po zdravi, božji, Kristusovi morali, ne pa po Sartrovem moralnem nihilizmu, ki uničuje vsako moralo. Sartrova brezbožna morala ni nikak humanizem, ampak satanizem, uničenje vseh moralnih vrednot, uničenje prave moralne svobode.

P.

Palkišče; v občini Sovodnje: Sovodnje, Rupa, Gabrje, Vrh.

Clen 2. — Na tržaškem področju so ustanovljene osnovne šole s slovenskim učnim jezikom: v občini Trst: Sv. Jakob, ulica Frausin 12; ulica sv. Franciška 42; ulica Donadoni 28; Skedenj, ulica de Marchi 8; Sv. Ana, Istrska ulica 143; Sv. Ivan, ulica Caravaggio 4; Barkovlje, ulica Cerreto 19; Rojan, ulica Montorsino 8; Katinara, ulica Marchesetti 16; Opčine, Trg Monte Re 2; (Nadaljevanje na 4. strani)

Radio Trst A

Teden od 12. do 18. julija 1964

Nedelja: 9.30 Zborovske skladbe. — 10.00 Prenos sv. maše iz stolnice sv. Justa. — 11.45 Oddaja za najmlajše: »Flik ali Tri mesece v cirkusu«. — 12.00 Slovenska nabožna pesem. — 12.15 Vera in naš čas. — 14.30 Sedem dni v svetu. — 16.00 Malo znane velike ljubezni: Franc Jeza: »Zvesta ljubezen Roberta Louisa Stevensona«. — 18.30 Kino, večeraj in danes, pripravil Sergij Vesel. — 19.00 Otroški pevski zbor od Sv. Ivana pri Trstu, ki ga vodi Nada Zerjal.

Ponedeljek: 11.45 Ameriški odmevi. — 12.15 Iz slovenske folklorne: Lelja Rehar: »Ahtejte utroci, de v's ne uzemejoo krivjopete«. — 18.55 Tržaški in goriški pianisti. — 19.15 Iz lovčevih zapiskov: Ivan Rudolf: (8) »Hrček skopuhe«. — 20.30 Richard Wagner: »Tannhäusers«, velika romantična opera v treh dejanjih.

Torek: 12.15 Zenski liki. — 18.30 Simfonična dela Richarda Straussa. — 19.00 Gostovanje solistov v Trstu. — 19.15 Pri-povedke o narodnih junakih: (3) »Wiljem Tell«, pripravila Desa Kraševc. — 21.00 Radijska novela: Heinrich von Kleist: »Zaroka v San Domingu«.

Sreda: 12.15 Pogled na svet. — 18.30 Orkester v osemnajstem stoletju. Wolfgang Amadeus Mozart. — 19.00 Slovenski romantični samospevi. — 19.15 Tržaška gledališča: Claudio Gherbitz: (3) »Občinsko gledališče«. — 21.00 Simfonični koncert orkestra tržaške filharmonije.

Četrtek: 11.45 Folklorni mozaik. — 12.15 Potovanje po Italiji. — 18.00 Pevski zbori Julijske Benečije in Furlanije: Goriški Polifonski zbor, ki ga vodi Cecilia Seghizzi. — 18.30 Kvartet v dvanajstem stoletju. — 19.15 Prazgodovina naše dežele: (4) »Gradišča«. — 21.00 »Kriminalna zgodba«, igra v treh dejanjih, ki jo je napisal Jože Javoršek. — 22.55 Slovenski in jugoslovanski solisti.

Petek: 11.45 Glasbeno potovanje po Evropi. — 12.15 Žena in dom. — 18.30 Najlepše romantične simfonije. — 19.15 Jadransko morje: Gojmir Budal: (3) »Hidrografija«. — 20.30 Gospodarstvo in delo. Urednik Egidij Vršaj. — 21.00 Izbrani odlomki iz opere »Istrska svatba«, opera v treh dejanjih.

Sobota: 11.45 Italijanski akvarel. — 12.15 Zavojevalci gora: Dušan Pertot: (3) »Veliki razmah planinstva«. — 15.00 »Volans«. Oddaja za avtomobiliste. — 15.30 »Primer Sosnovskega«, radijska drama. — 18.30 Slovenski in jugoslovanski skladatelji. Blaž Arnič: Pesem planin. — 19.15 Počitniška srečanja, pripravil Saša Martelanc. — 20.45 Moški zbor »Triglav«, ki ga vodi Vladimir Trampuž. — 22.00 Simfonične pesnitve. Bedrich Smetana: Tabor in Vtava iz cikla »Moja domovina«.

Delo deželnega sveta

Ustanovitev »paritetne komisije«. Izjava dr. Škrka v slovenščini.

Pretekli četrtek je deželni svet imel svojo tretjo sejo, ki je bila najbolj živahna od vseh dosedanjih. Na dnevnem redu je bila ustanovitev raznih komisij, v zvezi s katerimi so številni svetovavci zahtevali pojasnila ter dajali svoje pripombe. Posebno glasna je bila opozicija, ki je zahtevala, da pride v omenjene komisije več njenih zastopnikov. V »komisijo za Trst«, ki bo upravljala fond desetih milijard lir, katerega bo dala vlada na razpolago deželi v teku desetih let, so bili izvoljeni Sergio Coloni in Nicolò Romani za KD, Cumbat za PRI in PSDI, Pittoni za PSI ter Sema za PCI.

Imenovanje »paritetne komisije«

Največ kritik in polemik pa je nastalo v zvezi z imenovanjem treh članov v tako zvano »paritetno komisijo«, katere naloga bo dajati nasvete in priporočila vladji za izvajanje določb deželnega statuta. Sestavljena bo iz šestih članov, od katerih ima deželna skupščina pravico izbrati tri, ostale tri pa imenuje osrednja vlada. Deželni svet je od svoje strani imenoval v to komisijo univerzitetna profesorja Vezia Crisafullija in Antonia Amortha ter odvetnika Piergiorgia Bressana iz Vidma. Številni svetovavci opozicije so se zgražali nad dejstvom, da ni bil imenovan noben profesor s tržaške univerze, ki je edina univerza v deželi Furlanija-Juljska Benečija.

K besedi se je oglasil tudi svetovavec liste Slovenske skupnosti dr. Josip Škrk. Spričo dejstva, da se bo morala paritetna komisija ukvarjati tudi s problemi slovenske manjšine, je s posebno izjavo v slovenščini zahteval imenovanje tudi slovenskega predstavnika. Ko je začel brati to svojo izjavo v slovenščini, je nastal v dvorani hrup zlasti med desničarskimi sve-

tovavci. Ker ga niso pustili, da bi nadaljeval v slovenščini, je zahteval, da pride njegova zahteva o uporabi slovenščine na zapisnik seje.

IZJAVA DR. ŠKRKA

1. Izvoljen sem bil na listi Slovenske skupnosti, ki ima dvojezični napis in je bila kot takšna priznana ter je nastopila v deželnih volilnih okrožjih. S tem sem se obvezal, da bom z vsemi zakonitimi sredstvi prispeval k reševanju raznih vprašanj, ki zanimajo slovensko manjšino. Med temi vprašanji zavzema prvo mesto uporaba slovenskega jezika v vseh javnih uradnih dežele.

2. Ker mi je bila onemogočena uporaba jezika slovenske manjšine, izjavljam, da je to v kričeem nasprotju z italijansko upravno ureditvijo, ki zlasti v deželi Furlaniji-Juljski krajini ne more ignorirati znatne in življenja sposobne slovenske manjšine ter njenih pravic. Ker nočem izdati mandata, ki mi je bil zaupan, se bom po svojih skromnih močeh dalje trudil, da bom ščitil pravice manjšine in sicer z največjim spoštovanjem do vseh predstavnikov italijanske večine ter v skladu s koristimi mirnega sožitja vsega prebivalstva v deželi in tudi z najvišjimi koristimi države.

3. Te zahteve in pravice slovenske manjšine v deželi temeljijo na mednarodno-pravnih normah in pogodbah, ki se danes splošno priznavajo in ki jih sprejema tudi italijanska zakonodaja. Za njihovo izvajanje obstajajo namreč jasna jamstva v ustavi republike.

4. Ob teptanju naše pridobljene pravice sem tudi prisiljen obžalovati, da se je hudo kršilo eno najnosovnejših demokratičnih načel. Hkrati moram odločno protestirati in jasno izjavljam, da se ne mišlim odreči pravici, da uporabljam materski jezik svojih volivcev.

in že ogrožajo ukrajinsko prestolnico Kijev. V južni Italiji zavezniki nevzdržno napredujejo; Amerikanci so zasedli Sardinijo in Francozi čistijo Korziko. V Jugoslaviji so partizani osvobodili skoro vso Dalmacijo in Črno goro. V Sloveniji je položaj nejasen in hudo zapleten. Ogorčene borbe se razvijajo v okolici Reke in v dolini med Idrijo in Hotedrščico. Laške posadke so razorožene, cele edince prehajajo z orožjem k slovenskim upornikom. Slovenski narod umira kot en mož za svobodo...»

Nenadno so sporočili novico, da sem presenečen skočil na noge in se globoko sklonil nad radio. Sporočali so, da je dne 29. septembra prispel v Kairo kralj Peter z vlado. V jugoslovanskem poslanstvu so pripravili kralju slovesen sprejem, med povabljenici je bil tudi dr. I. M. Cok, predsednik Jugoslovanskega odbora iz Italije. Vsa slovenska kolonija na Srednjem vzhodu je kralju izrekla dobrodoščilo.

Brž sem začel iskati radio Kairo. Bil sem nestrpen, živčen, pa vztrajal sem in končno dočkal oddajo. Spregovoril je dr. Cok. Poročal je o svojem delu v Ameriki, kjer je obveščal svetovno javnost o zavrednosti, junaštvu, požrtvovalnosti in trp-

ljenju Slovencev in Hrvatov v Italiji. »Narodna zavest jugoslovanske manjšine v Italiji,« je poročal, »ki ni klonila pod fašističnim nasiljem, in še zlasti veličastna borba sinov Julijske Krajine proti do zob oboževanim osim velesilam, je vzbudila spoštovanje in občudovanje v svetu.« Nato je še povedal, da je pred nekaj dnevi dospel iz Amerike v Kairo, da bi od bliže spremljal velike dogodke, ki zorijo v domovini.

Za dr. Čokom je poročevalec prečital Cokov proglas »Pozdrav prostovoljcem«, ki je izšel v tamošnjem listu »Bazovica«. V proglasu je stalo med drugim: »Prosto-voljci! S svojim moškim in odločnim korakom, da se hočete boriti za svobodo, ste postali zavezniki bratske Rusije, mo-gočne Velike Britanije in svobodne Ame-rike. Vi tukaj na Srednjem vzhodu in oni tam v severni Afriki, na Siciliji in v južni Italiji, kakor naši bratje v domovini, z odločnostjo, junaštvom in požrtvovalnostjo dokazujemo, da zaslužimo svobodo, ki jo zahtevamo... Prav naš »Jugoslovanski odbor iz Italije« je prvi dal pobudo za zbiranje prostovoljcev in to delo skozi dve leti opravil na Srednjem vzhodu.«

»Danes, 1. oktobra, je kralj Peter sprejel zastopnike angleškega in ameriškega ti-ska,« je nadaljeval poročevalec. »V svoji izjavi je kralj naglasil, da pomeni njegov prihod, kakor tudi prihod jugoslovanske vlade na Srednji vzhod, željo in potrebo, da je vodstvo jugoslovanske države in vojske čim bližje domovini. Časnikarji so mu tedaj zastavili razna vprašanja, in med drugim tudi:

»Ali ima Jugoslavija kake nacionalne aspiracije proti Italiji?«

Kralj je odgovoril: »Nimamo nobenih aspiracij proti Italiji, pač pa zahtevamo od Italije, da nam vrne vse, kar je našega.«

Na vprašanje, katere so pokrajine, ki jih Jugoslavija smatra za jugoslovanske, je kralj odgovoril: »Trst, Gorica in Istra.«

Neki časnikar je kralja še posebej vprašal: »Ali tudi mesto Trst?«

»Seveda, tudi Trst!«

Te izjave je slišal nad petdeset zastopnikov zavezniškega tiska, ki so jih nemudoma razširili v svobodni svet.«

Oddaje je bilo konec. Ugasil sem radio. Zelo pozno v noč je bilo. A zadrželo se mi je, da je v neprodirne temine, v katere je bila ovita Primorska, zasijal pramen

svetlobe, znanilec veličastnega sonca svobode.

2.10.1943 - Ko sem potrkal pri dekanovih v Crničah, mi je odprla služabnica Rozina. »Hvala Bogu!« je kot v molitvi sklepala roke. »Da ste se le srečno vrnili. Monsignor je v pisarni skupno z vipavskim dekanom. Navsezgodaj je pripešal iz Gorice. Pravkar je odmaševal.«

»Monsignor Breitenberger!« sem zavzeto vzkliknil. V onem hipu so se odprla vrata in iz pisarne je pogledal dekan Novak.

»Zareški!« je zaklical. »Kar naprej! Spet eden, ki smo ga tudi že objokovali.«

Vstopil sem v pisarno. Od mize, kjer je pil kavo, se je dvignil msgr. Ignacij Breitenberger, dekan vipavski. S korenjaške postave je dihala žalost in potrptost, upadel je bil in vidno truden.

»V Gorici so mi pravili,« mi je stiskal roko, »kaj vse ste prestali v kasarni na Tržaški ulici. Se najbolj srečno jo je izvozil črniški!«

Posledil smo. »Torej kako je bilo z vami?« me je vprašal dekan Novak. Na kratko sem opisal doživljanje. Nato sem se nagnil k dekanu Breitenbergerju: »Obesiti so vas hoteli, so mi pravili. Je to res?«

(se nadaljuje)

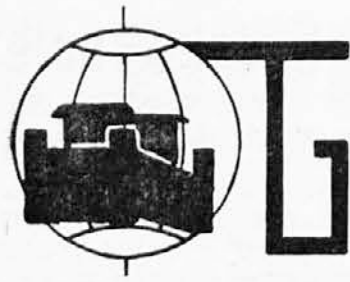
Ob dvajsetletnici

39.

Tiha nočna ura mi je sprožila tisoč vprašanj. Samotni jetnik, v lastnem domu priprt, na usodo svoje vasi priklenjen, doživljam vso stisko svojega ljudstva. Samo delno poznam trpljenje svojih vernikov, le v neznanosti meri morem slediti dogodkom na Vipavskem. A kaj se godi v Sloveniji, v Jugoslaviji, v Italiji, v širokem svetu? Kakšen je potek vojne? Kako je na frontah? In nočni letalski napadi?

Stopil sem k skrivališču in izvlekel radijski aparat. Radio! Kolika sreča, imeti v teh urah radijski sprejemnik, prisluhniti svetu, seznaniti se z dogajanjem širom zemeljske oble. Radio! Le malo jih je na Vipavskem, Italijani so jih pobrali, edini je v Zarečju in v bližnjih krajih.

Vključil sem radio in iskal oddajne postaje: Monteceneri, London, Jeruzalem, Kairo, Vrtec sem naravnost preskakoval postaje, in glej, sreča! Radio London je pravkar poročal o zmagovitem pohodu ruskih armad proti Zaporozju in Dnjeprski Petrovsku. Na več krajih so prešli Dnjepr

GORIŠKE NOVICE

ZLATA MAŠA V ŠTEVERJANU

ZLATOMAŠNIKU

Pred petdeset leti ste v sončni Gorici prejeli poslanstvo v službi Boga... Nad štirideset let ste tu v Števerjanu nam Božjo besedo sejali v srca.

V molitvi, v skrbeh ste pri nas osiveli, ste z nami trpeli, branili nas zla... Hvaležni župljani tenkljajo v zvoniku: Naj Bog Vas z zdravjem in srečo obda!!

Prisrčna Vam hvala gospod zlatomašnik za Vašo dobroto in vsak Vaš nasvet! Naj vse Vaše želje Vam On blagoslovi! Naj On Vas ohrani nam dolgo še let.

TUGOMIR

»To je dan, ki ga je naredil Gospod,« lahko rečemo o pretekli nedelji. Veliko Števerjancev, ki žive doma ali izven meja domače fare, se je zbralo v župni cerkvi, da sodaruje s svojim dolgoletnim župnikom v pokoju č. g. Cirilom Sedejem zlato mašo. Tako lepe in prisrčne udeležbe ni dano videti pogostoma.

Ob 10.h je krenil sprevod z zlatomašnikom po trgu proti cerkvi. Pod slavolokom, ki so ga postavili števerjanski fantje, je zlatomašnika sprejela skupina otrok. Ob vzhodu v cerkev mu je pevski zbor zapel »Zlatomašnik bod' pozdravljen«. Ubrano petje kakor tudi govor so zvočniki, ki so bili postavljeni na cerkveno pročelje, širili po vsej vasi. Msgr. dr. Klinec, kateremu je bil zlatomašnik govoril pred 27 leti na novi maši, je na kratko orisal življenjsko pot našega jubilarja, nato pa razvil globok in tehten govor o duhovništvu ter o pomenu duhovnika za naše ljudstvo. Govornik je prebral tudi telegram, ki ga je poslal zlatomašniku sv. oče Pavel VI. ter lepo pismo, ki mu ga je bil pisal goriški nadškof.

Po sv. maši je sledil običajni ofer v prid domači cerkvi; vsi Števerjanci so šli mimo svojega svivolasega pastirja. Ko je gledal vse te obraze števerjanskih otrok in odraslih, ki jih je v teku 44-letnega dušnega pastirstva v Števerjanu krstil, učil, delil jim zakramente, zanje daroval sv. mašo, so se mu verjetno vzbudili spomini na vsele in težke dogodke vseh teh let. Spomnil se je, kako ga je njegov stric Francišek B. Sedej, goriški nadškof, poslal l. 1920 v Števerjan za kurata. Bil je tedaj poln moči in mladosti, ki sta mu bili nujno potrebni za težko delo, ki ga je čakalo. Treba je bilo obnoviti župnijo, ki je bila materialno in duhovno razrušena v prvi svetovni vojni. Števerjanci, ki so se bili med vojno raztepli kot begunci daleč naokrog tostran in onstran fronte, so se vračali v barake. Treba je bilo zgraditi cerkev in domove. Zlatomašnik se je lotil z vne-mo obnovitvenih del. Ravno tako nujna je bila obnoveitev verskega in prosvetnega življenja. Prvemu in drugemu je bil g. Sedej duša. V težki dobi fašizma so imeli briški študentje-semeniščniki v g. Sedeju največjo moralno oporo. Moški, ki so bili med drugo svetovno vojno poklicani pod orožje, se gotovo s hvaležnostjo spominjajo pisem, ki jih je njihov župnik pisal. Dajal jim je poguma in vplival vere in upanja, ko so vsi obupavali. Še posebej pa se morajo Števerjanci zahvaliti za vso oporo, ki jim

Uzakonjene slovenske ljudske šole

(Nadaljevanje s 3. strani)

Bazovica 98, Gropada 92, Prosek 177, Križ 217, Trebče 33; v občini *Repentabor*: Col 18; v občini *Devin - Nabrežina*: Nabrežina, ulica Cave 85; Stivan 18, Medja vas 18, Devine, ulica Aquileia 70, Sestlan 13, Cerovlje 31, Mavhinje 38, Slivno 23, Šempolaj 50; v občini *Zgonik*: Zgonik 24, Salež 62, Gabrovec 58, Briščiki 3; v občini *Dolina*: Dolina 210, Domjo 72, Ricmanje 144, Mačkovlje, Boršt 101, Boljunc, Pesek, Gročana; v občini *Milje*: Sv. Barbara, Stramar št. 11/7.

Clen 3. — Ta dekret stopi v veljavo dan po objavi v Uradnem listu italijanske republike.

Ta dekret z državnim pečatom bo vključen v uradno zbirko zakonov in dekretov italijanske republike. Dolžnost vsakogar, ki je za to poklican, je, da ga spoštuje in zahteva to tudi od drugih.

Izdano v Rimu, 15. marca 1964

Segni **Gui** **Colombo**
Videl pravosodni minister:
Reale

jo je g. župnik nudil med revolucijo, ko je večkrat zastavil lastno življenje v prid svojih ljudi. Nič čudnega torej, da so mu neprestano delo, napor in strahote zadnje vojne pred časom odvzela življenjske moči. Vsi Števerjanci se zahvaljujemo Bogu ob tem jubileju za neprecenljivi dar 50-letnega zvestega duhovništva v božjo čast in v dobro našemu ljudstvu. G. zlatomašniku iz srca želimo, da bi še dolgo vršil med nami najglobljo duhovniško nalogo, to je, da bi še molil kot do sedaj, se žrtvoval za ljudstvo, ki mu je bilo pred 44 leti izročeno.

Folklorni sprevod v Gorici

Preteklo nedeljo se je vršil v Gorici sprevod folklornih skupin, ki ga je pripravila goriška ustanova Pro loco. Spreveda so se udeležile razne skupine iz bližnje in daljne Furlanije. Omeniti je treba posebej skupino iz Ločnika in pa ono iz Režije. Ta slednja je zbujala največ pozornosti zaradi svojevrstne narodne noše. Vsa manifestacija se je zaključila v parku ob Kornu, kjer so sledili narodni plesi. Ves park je bil zelo okusno okrašen in razsvetljen. Udeležencev je bilo do tri tisoč.

TRŽAŠKE NOVICE

Mavhinje - Sestlan

Dragi Katoliški glas! Vsaj par vrstic iz Mavhinj in Sestlana. Ob zaključku šolskega leta smo imeli priliko, da smo videli izdelke ročnih del in risarske spretnosti naših otrok, poleg tega so nam nudili ob zaključnih prireditvah tudi uspele prizorčke in deklamacije. Vsem šolarjem želimo prijetne počitnice in v jeseni veselo povratek v šolo z mnogimi novimi šolarji in šolaricami.

Prejšnjo nedeljo sta napravila cerkvena pevska zborja iz Mavhinj in Sestlana celodnevni izlet v zahodno Slovenijo, v Nadiško dolino. Čeprav se je zdelo, da bo dež izlet motil, je padal dež na Krasu, kjer je bil potreben, izletnikov pa ni motil. Pevci in pevke so dospeli do prvega cilja svojega izleta, do Trémuna, kjer so med sv. mašo poživilo vzdušje s slovenskim

Zgodba z onstran meje

Zgodba, ki pravzaprav ni zgodba, je čisto vsakdanja — pa čeprav v okolju domačih razmer spet ni tako zelo vsakdanja. Ponavljaje se iz dneva v dan, z več, veliko in še več dela, tistega marljivega, neutrudnega dela, ki vzbuja spoštovanje.

»Halo, natakark!«

Omizja so postala telefonske centrale... halo, Halo, HALO! Natakarkarja ni od nikoder, čeprav veš, da je v lokalu veliko natakarkjev, preveč in vseeno je lačno-žejni HALO kot glas vpijočega v puščavi.

Tole je hudo vsakdanja zgodba. Tako vsakdanja, da smo se že navadili nanjo. V prijazni gorenjski vasi je bila nekoč gostilna. Privatna gostilna. Oče, mati in sin. Dobro je nesla, zelo dobro in potem so se na občini globoko zamislili in nazadnje modro zmenili: Zakaj bi gostilna nesla privatnikom, ko bi pa skupnosti lahko še bolj?

Caf, pa so jo podržavili!

Potem je prišel upravnik, pa ekonom, pa računovodja, pa šef kuhinje, pa šef strežbe, pa natakarkice stalne in natakarkice honorarne — in začuda, gostilna ni več nesla. Kaj bi nesla — ob letu so naračunali izdatno izgubo, in dlje ko je bila gostilna, več je bilo izgube.

In gostilno so zaprli! Čez čas pa so prejšnji lastniki spet prosili zanjo. »Ne nese več, dela izgubo!« so rekli na občini in modro menili: če že dela izgubo, naj jo pa dela na žep privatnika, ne pa na rovaš skupnosti. In so gostilno vrnilo privatniku.

Potem so v gostilni spet začeli delati — oče, mati in sin. Gostilna spet nese, celo zelo dobro in na občini se čudijo.

»Nam pa ni nesla?!«

Take pobude so gotovo hvalevredne. Prav bi bilo, ko bi se prihodnjic razširile tudi na druge obmejne dežele in bi mogli videti tudi tuje narodne noše, zlasti koroške in slovenske.

Strelji v Tržiču

Tragičen dogodek se je odigral pretekli teden dne 10. julija v Tržiču. V tamkajšnjih ladjedelnicah služi tudi skupina čuvajev, ki čuvajo nad lastnino ladjedelnic ponoči in podnevi, med temi čuvaji je bil tudi Ciro Locont doma iz Neaplja, stanujoč pa v Pierisu. Ta mož bi moral vršiti službo na nekem oddelku, ki mu pa ni bilo pogodu. Zato se je očitno upil komandantu Fr. Rossiju. V uradu je ves jezen izjavil, da gre rajši domov kakor pa da bi šel, kamor so ga pošiljali. In res je zapustil urad. Toda čez nekaj trenutkov se je vrnil in na vratih začel streljati kar na slepo na vse navzoče. Poleg Rossija sta bila takrat v uradu še čuvaj Ernest Pezzetta in pa G. Gardoz. Locont je v svojem besnem streljanju vse tri zadel in ranil. Strelji so priklicali druge stražnike, ki so podivjanega Loconta razorožili in odpeljali v zapor, ranjenec pa v bolnišnico. Vsi trije so dobili več strelov, najtežje pa je bil ranjen Pezzetta. Vendar nihče ni v življenjski nevarnosti.

Gorica brez avtobusov

Nameščenci pri goriškem avtobusnem podjetju ATA stavkajo, ker jim podjetje ni izplačalo mezde za junij. Podjetje pa pravi, da delavec ne more plačati, ker nima denarja. Zadeva je prišla pred občinski svet, ki se je izrekel, da bo podjetju ATA odpovedal pogodbo, delavcem pa da bodo izplačali mezdo iz posebnih fondov. Vendar zadeva ni še dokončno urejena.

Našim otrokom pritiče slovensko ime

»Katoliški glas« je že objavil besedilo predloga slovenskih občinskih svetovavcev v Gorici (Sfiligoj, Kacin in Bratina), naj se spoštuje volja slovenskih staršev, ki želijo dati svojim otrokom slovensko ime, in naj se pri tem rabi tudi pravilna slovenska pisava.

V petek 3. t. m. je goriški občinski svet razpravljal o tem predlogu od 21.30 do polnoči. Župan dr. Gallarotti je dejal, da je predlog bistveno upravičen, ker dejanski gre za kršitev osnovne pravice staršev, da dajo svojim otrokom ime, ki ga sami izberejo. Clen 72 zakona št. 1238 z dne 9. julija 1939, ki prepoveduje dajati tuja imena otrokom italijanskih državljanov, je zato krivičen, časovno neupravičen, ostanek fašističnega režima, in se zato mora odpraviti. Toda upoštevati je treba, je nadaljeval župan, da je omejen člen 72 še vedno v veljavi in da ga je zato treba hočeš nočeš spoštovati, ker bi sicer uradniki zapadli kazni. Nato je prebral dnevni red, ki je bil sprejet, in s katerim poziva parlament, naj krivični člen zakona odpravi in zadevo uredi v duhu in smislu republikanske ustave.

Tako je župan v imenu občinskega odbora sicer priznal upravičenost pritožbe in zahteve naših svetovavcev, a je dejal, da zahteva po neupoštevanju čl. 72 ne spada v prisotnost občinskega sveta, in da je zato treba zahtevati preklic prepovedi, ki jo omenjeni člen postavlja.

Župan je dejal tudi, da ni moči ugoditi niti zahtevi po spoštovanju slovenske pisave, češ da zakon kaj takega ne dovoljuje.

MI NISMO TUJCI, ZATO NAS ČLEN 72 NE ZADEVA

Dr. Sfiligoj, ki je govoril v imenu naših treh svetovavcev, pa je rekel, da sloni ves italijanski juridični ustroj na priznanju in jamstvu nekršljivih pravic človeka. Tako se glasi drugi člen ustave, ki ga podpira tretji člen, kateri proglašja, da so vsi državljani, ne glede na jezik, ki ga govorijo, enake dostojanstvenosti in enakopravni. Italija je sprejela in podpisala tudi mednarodno listino o človečanskih pravicah in evropski dogovor za dejansko spoštovanje teh pravic.

Nas Slovence v Italiji pa ne morete šteti za tužce, je dejal dr. Sfiligoj, saj nam Italija vedno zagotavlja, od leta 1918 do danes, da smo enakopravni in da priznava veljavnost in dolžnost do spoštovanja vsega, kar je pristno našega, tudi naš jezik, našo kulturo, naše navade in šege in sploh vse, kar tvori zaklad naših družin, vštevši pravico staršev, da dajo svojim otrokom slovensko ime.

Nadalje je dr. Sfiligoj navedel več primerov, kjer so občinski uradniki priznali pravico do slovenskega imena in ga tudi v rojstno knjigo zapisali. Navedel pa je tudi kričeke primere diskriminacijskega ravnanja na goriškem matičnem uradu, kjer je pristojni funkcionar zavrnil ime Magda, češ da je slovensko, medtem ko se to ime ne more šteti samo za slovensko; še iste dni — letos pozimi — pa je sprejel in v rojstno knjigo vpisal več slovenskih imen.

Tudi ne odgovarja resnici trditvev, da pristojni uradnik zapade kazni, če ne spoštuje omenjenega člena. Kazni bi morda zapadel le, če bi na poziv državnega pravdnika ne hotel popraviti kakega napačno vpisanega slovenskega imena. Toda državni pravdnik ni še nikoli nastopil proti vpisu slovenskega imena; in verjetno, je dejal dr. Sfiligoj, tudi za naprej tega ne bo storil.

Tudi v pogledu slovenske pisave, je zaključil dr. Sfiligoj, so sodišča v raznih primerih, ki jih pozna tudi goriški matični urad, potrdila to pravico in ukazala vpisati priimke v popolni slovenski obliki, s streščico. Zato ne velja trditvev, da zakon slovensko pisavo prepoveduje, saj vsi vemo, da neslovenska pisava utegne spremeniti pravi pomen slovenskega priimka in imena.

SLOVENSKI SVETOVAVCI VZTRAJAJO NA SVOJI TRDITVI IN ZAHTEVI

Razvila se je razprava, v katero so posegli vsi predstavniki skupin, zastopanih v občinskem svetu. Razen misovcev so

se pa zaprepadeni čudijo zaslužnemu deficitu.

Da pa ne bo kdo mislil, da smo si zgodbo izmislili iz kake antipatije do sedanjega družbenega sistema v Jugoslaviji, naj ve, da stoji vse to črno na belem zapisano v »Tedenski Tribune« z dne 19. maja 1964, ki izhaja v Ljubljani. Torej dovolj pravo-veren vir!

vsí priznali krivičnost člena 72 navedenega zakona in se strinjali z županovim pozivom parlamentu, naj ga nujno odpravi. Omeniti moramo, da so tudi komunisti predložili predlog za poziv parlamentu, naj nujno odobri predložene osnutke zakona za spoštovanje slovenskih imen in slovenske pisave.

Pred glasovanjem je dr. Sfiligoj dejal da se on in sopolisniki predloga od 21. oktobra 1963 (dr. Kacin in dr. Bratina) ne strinjajo z županovim dnevnim redom.

Pohvalil je županove izjave, ki so vendar Slovincem ugodne, in njegovo zagotovitev, da bo odslej matični urad voljo slovenskih staršev spoštoval vsaj v meji slovenskih imen, ki so do tu že bila vpisana, ne da bi državni pravdnik zahteval naj jih črtajo. Pri glasovanju županovega dnevnega reda, je dejal dr. Sfiligoj, se bomo vsi trije glasovanja vzdržali in glasovali za svojega.

Komunisti so tedaj svoj predlog umaknili in se načelno izjavili za predlog naših svetovavcev. Socialistični svetovavci dr. Sancin in g. Miladin Černe, slovenski komunist, sta se izrekla za pravico slovenskih staršev in to pravico tudi precej podrobno utemeljevala ter se izrekla za predlog svetovavcev Slovenske demokratične zveze.

Tako je ta predlog prejel sedem glasov, dva socialdemokrata pa sta se glasovanja vzdržala z izjavo, da se s predlogom sicer popolnoma strinjata, da pa je vendar le potrebno, da parlament člen 72 odpravi.

Tako je bil županov dnevni red sprejet z osemnajstimi glasovi.

Misovci so glasovali proti predlogu naših svetovavcev in proti županovemu dnevnemu redu.

POZIV SLOVENSKIM STARSEM

Iz gorj navedenega jasno izhaja, da imajo slovenski starši polno pravico izbrati svojim otrokom slovensko ime. Zato naj na matičnem uradu vztrajajo v tem pogledu in zahtevajo vpis vsaj takega imena, ki je do tu že bilo kdaj sprejeto.

Z A D O B R O V O L J O

Ivo in Ančka se odpravljata z vlaka. »O, groza, Ančka, najin kovček so ukradli.« ves bled vzkligne mož.

»Ne razburjaj se,« ga miri žena. »Nič se ne more zgoditi, saj imam ključke jaz.«

Spela je jezna. Vsa solzna reče svojemu Boštjanu.

»Rekla sem ti sicer, da mi ni treba ničesar darovati za rojstni dan in ti, nesramnež grdi, mi res nisi nič poklonil!«

O B V E S T I L A

DUHOVNE VAJE ZA DEKLETA bodo v Gorici od 1. do 5. septembra. — Vodil jih bo p. Ivan Žužek, DJ. — Vpisovanje sprejema stolni vikar Kazimir Humar, Corte S. Ilario 7, Gorizia.

VPISOVANJE V DOLINI. Ravnateljstvo Srednje šole v Dolini sporoča, da se vrši vpisovanje za prihodnje šolsko leto v vse tri razrede v tajništvo šole vsak dan od 8.30 do 12.30 in se zaključijo 25. julija za vse one učence, ki so izdelali v poletnem roku tekočega šolskega leta.

IZLET V FORNI AVOLTRI. Na praznik sv. Vincenca dne 19. julija priredi Slovenska Vincencijeva konferenca v Trstu izlet v Forni Avoltri blizu Sapade, kjer se nahaja letošnja počitniška kolonija. Vabljeni so starši otrok, članice in prijatelji Vincencijeve konference. Vpisovanje se vrši dnevno od 15.30 do 16.30 na sedežu v ulici S. Nicolò, 31/II. Pohitite z vpisom!

D A R O V I

Za Katoliški dom: M. F. 10.000; N. N. 7.000; Marica Sardoč 2.000; Marijina družba 12.000; Cej Jožef 500; Leban Marinka 500; N. N. 2.000; N. N. 2.000; N. N. 2.000; N. N. 1.000; Munih Katarina 1.000; družina Zgavec 1.000; Brezigar Ana 1.000 lir.

Vsem darovavcem Bog plačaj!

O G L A S I

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski L 30, osmrtnice L 50, več 79% davek na registrskem uradu.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici